

OSVRTI, KOMENTARI, PRIKAZI

**NAUČNO DRUŠTVO NARODNE
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE**

Osnivanje Naučnog društva NR BiH vremen-
ski je podudarje sa završnjkom prve etape našeg
kulturnog izgradnje koja je bila sve u rukama
organizacija i uvećim postavljanjem temelja oču-
načenih ustanova koje treba da pomognu osniva-
jući i svestranijem razvijajućem predavanjima snaga i da
razinju oblicima djelatnosti, doprinese svojim
preobratom svijesti našeg čovjeka. Na prilog
započetom kulturnom radu nastali su odmat-
i učenje, celobodenje, naučni i istraživački zavodi i
instituti, fakulteti, biblioteke, arhivi i muzeji,
nastalo je toliko ovakvih i sličnih ustanova da
je teško dati o njima jedan sistematički pregled.
Pa tako je u nijesivoj organizaciji i radu bilo i
mnogo nedostataka koji su nezbježljivi kod svakog
početka ove vrste posla, ove ustanove su i sva-
jim dosadašnjim rezultatima pokazale i oprav-
danost i nužnost svoga postojanja i, što je možda
najvažnije, one su na naučnom području okupile
priličan broj stručnjaka. Njihova naučna i dru-
štvena djelatnost nestvarljivo je doprinijela da
se danas i kod nas može govoriti o širem i da-
leko intenzivnijem interesu javnosti za naučni
rad i naučnu planjanu, praktična i teorijska, nego
što je to bilo prije rata. U našem socijalističkom
društvu koje se izgrađuje ne tekovinama revolu-
cije - na principima nauke, naučna djelatnost
deša se do svoje punе cijene i priznanja, što je
moralo djelovati kao stimulacija kako za širi
naučnu aktivnost tako i za razvijanje zdravim
ambicijama kod mladih kadrova da se sposobe i
afirmiraju u naučnom radu. Koliko je kod nas,
u Bosni i Hercegovini, u toku nekoliko godina
poslijе oslobođenju porastao interes za naučna
pitanja i koliko se razvila naučna aktivnost vidi
se naredito iz jedne činjenice - prema isti, isti
Glasniku Žemaljskog muzeja, u Bosni i Herce-
govini nije bilo sljedećog naučnog časopisa Da-
nas u Sarajevu izlazi 11 naučnih časopisa, spe-
cializiranih po strukturama, koje nude fakulteti
instituti i stručna udruženja. U institutima i
zavodima postignuti su značajni rezultati istra-
živačkog rada, naročito u oblasti primjene re-
zultata savremene nauke i njihovog praktičnog
iskorišćavanja. Cjelokupnim ovim radom na ra-
zvijanju nauke i njezinih kadrova stvoreni su
uslovi da se i u našoj Narodnoj Republici osnuje
institucija koja će svojim organizacionim sred-
stvima i rednim metodama biti u mogućnosti da
će više sistema, cjelisnosti i intenzivnosti do-
lige razvijati započetu naučnu djelatnost.

Osnivanju Naučnog društva pristupilo se po-
slike došlih priprema i svestranog razmatranja
uslova njegova rada i njegove funkcije u sistemu
dosadašnjih budućih naučnih ustanova. Tek
položio su sva pitanja temeljito raspravljena, do-
nesen je Zakon o Naučnom društvu NR BiH
(2 VII 1953), a zatim su imenovani njegovi prvi
članovi. Prvi, konstituirajući skupština (15 IX
1953), donijela je Statut kojim su određene
glavne snosjelice i utvrđeni organizacioni oblici
rada Društva. U zadnjem kojih su odredimi Sta-
tutom naglašena je dužnost rad na svestranom
izgradnju nauke i razvijanju napredne na-
učne misli, na postavljanju i ispitivanju pro-
blema koji se odnose na našu zemiju i narod, na
razvijanju i primjeni rezultata napredne svjet-
ske nauke, na upoznavanju naučna sa rezul-
tatima savremene nauke, na koordinaciju rada i
sustavno sa drugim naučnim ustanovama. Svaki

član i ostali radnici Društva provlače li potrebe
članačkoga i svestranskog izgradnje naše zemlje
i osmisljeni su načini i način rada našeg društva. Po-
misljeni su takođe naši ciljevi da bi državljani i
prijatelji naših rada mogli učestvovati u sve-
stranoj inicijativi u organizaciji i učju postavljanja
najboljih rezultata od opće kulture. Naučna
izdavaštva su ostala, osim učenju i učenju
načinu radnjenja ne bi se smjela organizirati na
to da odvajaju društva na avioce poslova enga-
žuju pojedine stručnjake između redova svojih čla-
nova. Ona bi mogla da se ogleda u najvećem
postavljanju mnogih problematika, u zajedničkom
diskutovanju o tome kako će se organizirati
najčišće proučavanje i kako će se najče-
štanije iakočitosti raspolažive Kadrovskih snaga
i tehnička mreža ne jedino radi afirmacije ova
ili one naučne ustanove nego, i to u prvom redu
radi unapređenja nauke i jačanja naučne aktiv-
nosti koja treba da obuhvati sve radnike na
ovom poslu bez obzira na to na kojem se rad-
nom mjestu oni mijenje. U organizovanju ovakve
aktivnosti sastajala bi se, po našim mišljenjima, na-
vaznija društvena funkcija Naučnog društva i
glavno opravdavanje njegovog postojanja. I samo
ukoliko ovom najvažnijem zadatuču pravilno per-
stupi i neće izjaviti osnovu za njegovo uspešno
rješavanje, ono će i stvarno stići pravo da bude
pratstvnik nauke naše Narodne Republike.

Ako Naučno društvo gledamo kroz njegov
Statut i zadatke predviđene Statutom, mi smo
vidimo da je i ova ustanova prirodnom razvitkom
izrasla iz naše socijalističke stvarnosti da bude
jedna od mnogih poluga u njenom dildjem kre-
tanju i razvitku. Zadaci Društva i demokratske
forme njegove organizacije daju mogućnosti da
se oni naučni vezame poveže s narodom i njegovim
potrebljima. Ove demokratske forme ispo-
nute se i zaista demokratskom sadržinom, smje-
suda ako čitava djelatnost Društva, osigurava
na izgradnju socijalizma, bude od smanj početka
prizeta demokratskim stvaranjem koje dopušta
i različite ljudske i svestrane diskusije i slobodnu
izmjenu misli o svim pitanjima koja
praksa bude nametala ne samo u okviru Društva
nego i na široj osnovi kojoj će se ostvarivati
sarađnja sa drugim ustanovama na jednom
jedinstvenom poslu. Samo na takvoj praksi koja je
izmisljena na demokratskom stvaranju dru-
štvene funkcije Naučnog društva može da se
izgradije plodno i korisno ekstremno i samo tako
iskovsno mreža da uključi opštinost da Društvo
zastani u ukruteni akademizmu ili da se u
njemu pojave tendencije za monopolisanje na-
učnog rada u našem vruću. I to je već Ne-
učeno društvo Bosne i Hercegovine u tom po-
vratnom položaju što potinje red i obibe izostavu
u vremenu kad se kod nas vrše historijski pre-
obražaji na osnovi puno demokratizacije društvene
života i na čitavom njegovom opsegu, mada res-
ta nije potrebno da se van naše današnje
stvarnosti njezine prakse i njezinih potreba
izdale modere za rad nastali u vremensima i uslo-
vinama koji ne odgovaraju našoj stvarnosti.

Zasada je u Naučnom društvu konstituirants-
i odjeljivanju teoriko-filosofskih, međunarodnih i pro-
vredno-socijalističkih mreža. Na prvom plenarnom
sastanku i sjednicama odjeljivačkih komiteta - u
plan radu za godinu 1953. god. i 1. kvartal 1954.
potpisne obuhvata zadatke Društva. U godini

single

Pripremljeno bi bilo govoriti o perspektivi Nodnog društva u kojoj ono treba da dobije jačinu, ne delimitujući alii više ili manje, ustaljene vrednosti. To treće da se tako da se sloboda i potreba, praksom čloukove, oslobodi od svih obaveza i potreba koje ona budu stvarala. Ne kroz unaprijed postavljene okvirne Društvo će biti u mogućnosti na kao uvek organizam i raste sa novom socijalističkom praksom, koja će ga uključiti i sigurno upotpunjavati da realno obezbeđuje svoje mogućnosti. Osim svemu djeležatost usmjerjuje prema potrebljivim sredstvima i metodu njegova radni kao sloboda njegove organizacije.

ANTO BABIC

POVODOM DISKUSIJE OKO NAUCNIH USTANOV

Kod nas se već deset dugo vodi diskusija o množstvu i nadacima naših umjetnih instituta u sovjetskoj negradnji naše zemlje. U prvom redu je reč o institutima koji imaju zadatku za preverenju negradnje. Ali se diskusija protištala na mnoge drugi teme.

U toj diskutuciji bavila su se dva milijenija. Prvo milijenje je u razdoblju javnosti najzanimljivije formalizma prof. Rovščka, a u posljednje vremensko vrijeme i dokumentiranje nastupom Stevana Čemperića i Stjepana Mlađa. Po tome milijenje je došlo na mrežu razvijajućih se akademika i pedagoških radnika čiji su ciljevi osnažiti inovaciju na svim obrazovnim stranama osnovne i srednje, a specijalno osnovni instituti koji su učestvovali u razvoju i tehnologiji nastavnina. Drugo je milijenje koje javnost postigao organiziranjem razvedravanja novih instituta, pri čemu su i stari. U razdoblju javnosti je počinjen Akademski dogovor iz Svetog Stanislava, uključujući i najzanimljivije formalizam te drugi formalizam. Grof je rastježio i Univerzitetsku akademiju jednu godinu nakon odobrenja od pape Klementa XI. Šest godina kasnije, poslijediplomski predstavljanje prof. Rovščka je

Pri kraju, Stanković govorio je o demokratizaciji našeg života kod nas. On ističe da se, po njegovom mišljenju, ne postavlja pitanje vlasti u našem životu, već u našem načinu života. Uz to, kaže da se u našem ustavljajući dosada administrativno-upravljaljao. Ne veli li može tako upravljati, da su organi narodne vlasti ili samo uprave u našem životu. Stanković kaže da su akademije nauka "zatvorene" (mi bismo rekli preciznije "nedemokratske") ustanove. Članak ne govorio o tome da treba te "zatvorene" ustanove učiniti manje "zatvorenim", nego demokratizaciju vidi u nekom drugom. Prvi korak ka demokratizaciji našeg života kod nas, po mišljenju Stankovića, treba da bude osamostaljenje naučnih ustanova i da se u njoj pojavlja potpuno samoupravljanje. Dakle ipak, imamo odgovor ko je administrativno-upravljač nauci ustanovama. Istina, posao nam je ostao dužan da odgovori kakvo on dalje osamostaljenje traži, jer svako zna da su sve mere kod nas upravljene ka osamostaljenju načinu ustanova, a takođe zna da su u načinu nauka kod nas imale i u vreme kad se osamostaljile ustanovama administrativno-upravljanje učinile vrlo slabe. Ali, o tome malo kasnije. U osamostaljenju naučnih ustanova akademij Stanković spominje još potrebu promene svih kod ljudi koji rade u našim ustanovama kada se ustanovi deo demokratizacije načina života. Stanković je spominje da je potrebo za demokratizaciju načina života investiti novu, naprednu ljudstvu. Time indirektno pokazuje da stoji način spoznati da akademije nauka treba da mijenjaju način života.

Il Rieska & Stomachia se vist de un vestido
que tiene una falda que cae en la parte de abajo
y que lleva un lazo en la parte de arriba. El vestido
es de color azul y tiene un lazo en la parte de arriba.
El vestido es de color azul y tiene un lazo en la parte de arriba.